

ÖRTÜK BİR HILKAT GARİBESİ: TILKI LEMAN*

Seval ŞAHİN**

Türkçe edebiyat özellikle polisiye söz konusu olduğunda türün ilk örneklerinin verildiği yıllarda bir kahraman olarak kadını çoğunlukla meşum bir "fahişe" timsali veya asil kahramanın çetesinde, ki asil kahraman çoğunlukla kibar bir hırsızdır, aynı zamanda onun metresi de olan, ona her daim hayran bir figür olarak çizer. Bunun örneklerini özellikle ilki 1922 yılında yayımlanan Hüseyin Nadir'in Fakabasmaz Zihni serisinde bulmak mümkündür. Şüphesiz Fakabasmaz Zihni serisi buna sadece bir örnektir. Pire Necmi, Badik Hilmi ve Cingöz Recai serilerinde de kadın aynı şekilde okur karşısına çıkarılır. Diğer taraftan polisiyede kadının başkahraman olduğu eserler de kaleme alınmıştır. Peyami Safa'nın Server Bedi takma adıyla kaleme aldığı Çekirge Zehra serisi ile Tilki Leman serisi ve İskender Fahrettin Sertelli'nin 1927 yılında yayımlanan Şeytan Hadiye'nin İngiltere'de Sergüzeştleri başkahramanın hırsız bir kadın olduğu serilerdir.

Bu yazıda söz konusu edilecek olan seri Peyami Safa'nın Server Bedi takma adıyla 1925-26 yıllarında basılan ve şimdilik beş kitabı tespit edilebilen Tilki Leman serisidir. Seriden çıkan kitaplar sırasıyla: 1- *Bir Damla Kan ve Bir Haykırış* (BDKBH), 2- *Bir Fincan Süt* (BFS), 3- *Kızıl Maskeli Kadın* (KMK), 4- *Apartman Baskını* (AB), 5- *Karakollara Doğru* (KD). Serinin incelemesinde öncelikle serinin bir biçimbilim tablosu çıkarılmıştır.¹ Bu şekilde serinin yapısı gözler önüne serilecek, ardından bu yapıyı oluşturan etkenler üzerinde durulacaktır.

Tilki Leman serisinin biçimbilim tablosu şu şekildedir:

* Bu makale, 110K412 numaralı TÜBİTAK destekli "Türk Edebiyatında Polisiye Romanın Tarihsel Gelişimi" başlıklı araştırma projesinden türetilmiştir. Katkıları için TÜBİTAK'a teşekkür ederiz.

** Doç. Dr., Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

¹ Banu Öztürk'ün makalesinde yöntemle dair açıklama yapıldığından, burada tekrar bir yöntem açıklamasına girilmemiştir. Bkz. s. 80-91.

Örtük Bir Hilkat Garibesi: Tilki Leman

BDKVBH	BFS	KMK	AB	KD
a 3	a 2	a 1	a 1	a 1
Ω 3	Ω 3	Ω 2	Ω 2	Ω 3
β 7	β 7	β 1	Ω 3	β 9
Ω 3	β 6	Ω 2	Ω 2	Ω 2
β 9	Ω 3	β 2	β 3	Ω 3
Ω 2	β 1	β 1	β 7	β 2
β 1	Ω 3	Ω 3	β 3	β 1
Δ 9	β 5	β 2	β 5	Δ 9
Ω 3	β 9	Δ 9	β 3	β 2
Ω 4	Δ 6	Ω 3	Ω 2	Ω 2
β 6	β 6	β 6	β 1	β 1
β 1	Ω 3	Ω 2	β 3	Ω 2
Δ 2	β 5	β 3	β 2	Δ 9
Δ 6	Ω 2	Ω 3	β 1	Δ 6
β 1	β 5	Ω 2	Ω 4	
Ω 4	β 7	β 8	Δ 9	
β 5	β 5	Δ 6	Δ 6	
β 2	Δ 6			
Δ 2				

Şimdi bu tabloda ilk dikkatimizi çekenlere bakalım:

- Ω 2 ve Ω 3 bu tabloda en çok kullanılan unsurdur. Her ikisi de 12 kere kullanılan bu iki unsur, başlangıç ile gelişme arasında kullanılan geçişlere denk düşer. İki görevlendirme/yardım isteme, ikincisi ise gerekli/gereksiz arasöze tekabül eder. Dolayısıyla seriye bakıldığında olay örgüsünün daha çok olay örgüsü çatmak yerine olay örgüsü çatmaya yönelik bir girişim içinde olduğu görülür. Nitekim bu noktada seri, Franco Moretti'nin polisiye için söylediği, roman formunda bile kaleme alınsalar, her zaman olay örgüsünün eksikliğinden dolayı hikâye olarak kalmaya mahkum olduğu savını doğrular niteliktedir (Moretti, 2003). Olay örgüsünün böyle yarım kalmaya yönelik bir eğilim içinde olması anlatının hikâye (story) ve olay örgüsü (plot) ayrımında daha çok hikâye kısmında kaldığını göstermektedir. Dolayısıyla anlatılmak istenen ancak tam olarak anlatılamayan, sürekli tekrar eden bir hikâye ortaya çıkmaktadır.
- Seride en fazla kullanılan fonksiyonlardan bir diğeri β 1(soruşturma)'dir. Çünkü soruşturma, sorgulama süreci polisiyede olay örgüsündeki en önemli unsurlardan biridir. Bu sürecin sürekli okurun

gözünün önünde gerçekleşmesi, anlatıda okurun körleştirilmesini sağlamak açısından önemlidir. Seride, β 1'in her kitapta kullanıldığını görüyoruz. En fazla kullanıldığı BDKVBH'ta hırsızlık sürecinin araştırılmasında şüpheli sayısı fazla olduğu için durum böyledir. Sonuçta Tilki Leman bir suç işlemekte ve Ahmet Fatin de onun peşine düşmektedir. Dolayısıyla β 1 bu seri için en gerekli unsurdur ve olay örgüsünü besleyen temel fonksiyon olarak yerini alır.

- β 1'in ardından β 2 (akıl yürütme) fonksiyonu gelir ki onun varlığı da kurgu ile paralellik gösterir. Tilki Leman'ın peşindeki polis her suçun ardından suça yönelik tahminlerde bulunur.
- β 3 (plan), β 2 (akıl yürütme) ile eşit miktarda serideki yerini alır. Aynı şekilde β 6 ve β 7 de eşit bir şekilde seride yer almışlardır. Plan ve akıl yürütme birbirini tamamlayan fonksiyonlardır. Takip ve kimliğin ortaya çıkması da öyle.

Beş kitaptan oluşan seride Tilki Leman ve peşindeki polis Ahmet Fatin'in sürekli olarak kaçıp kovalamacaları vardır. Tilki Leman soygunu yapar ya da soygunu yapmaya hazırlanırken Ahmet Fatin bir şekilde sahneye çıkar ve onun peşine düşer, tabii yakaladığını zannettiği durumlarda bile Tilki Leman onun elinden kaçmayı başarır.

Serinin ilk kitabı *Bir Damla Kan ve Bir Haykırış* adını taşır. Kitapta Tilki Leman'a dair oldukça bilgi verilir: "Yirmi yedi, yirmi sekiz yaşlarında, büyük ele gözlü uzun kirpikli, dudakları incecik yüzünün derisi şeffaf ve hassas, bakışları gayet parlak, zeki, cevval tavırlı ateşin, oturduğu yerde bile mütemadiyen kıvranan hareket eden fikir fikir kaynayan, canlı, kıvrak, zarif ve her haliyle cazip, güzel ve kibar bir kadındır." (ss. 2-3) Leman, kibar bir ailenin kızıdır, Peyami Safa'nın erkek kahramanı Cingöz Recai'nin Amerika'da hırsızlığı öğrenmesine karşılık o, hem ilmi hem de hırsızlığa dair tahsilini Paris'te yapmıştır. Ahmet Fatin, paha biçilemez bir yüzünün sahtesizliğiyle değiştirildiği bu ilk vakada yüzünü görmeye gelen kadını tarif eden kıyımciye Tilki Leman için şunları söyler: "Bu kadın bizi aylardan beri uğraştıran, **yeni türemiş, fevkalade kurnaz, aşüfte, hilekâr, cin fikirli ve zarafetliyle, güzelliğiyle, incelliğiyle** (vurgu benim) harikalar yaratan bir... Bir hırsız ve dolandırıcıdır. Sizin mağazadan evvel iki yer daha soydu. Aylardan beri peşinden koşuyorum ve hakkında tahkikat yapıyorum. Bu **kibar bir ailenin** (vurgu benim) kızymış, Paris'e gitmiş, orada tahsil ve terbiye görmüş, Paris şehrinin gayri ahlakî birçok muhallerinde de yaşayarak dehşetli gözü açilmiş, ar damarı çatlamış, hatta orada artistlik falan yapmış, sonra İstanbul'a gelerek birçok zengin erkekleri dolandırmış, hatta bir banka direktörünü intihara mecbur etmiş, **fettan ve tehlikeli** bir kadını (vurgu benim) Daha burada, İstanbul mekteplerinde okurken arkadaşları ona Tilki Leman derlermiş, çünkü mektepte kandırmadığı insan yokmuş. Hatta Paris'e gittikten sonra bile dünyanın en zeki milletlerinden olan Fransız erkeklerini de birkaç kere dolandırmış, büyük ve zengin bir patoyu soyarak İstanbul'a kaçmış. Paris zabıtası da bize yazdı ve bu kadının tevkif edilmesini istedi. Henüz elimize geçiremedik, çok uğraştırıyor, şimdi Amerika'da bulunan Cingöz Recai'yi tanırınız değil mi? Artık bizim zabıta onu bıraktı

bu kadının peşine düştü. Bilhassa ben rüyalarım da bile onu düşünüyorum. Mutlaka yakalayacağım. Birçok fotoğraflarını ele geçirdim. Görsem tanım hoş sizin tariflerinize de benziyor." (s. 6)

Daha bu ilk kadın tarifinde Peyami Safa'nın eserlerindeki alafranga kadın tipiyle karşılaşmak mümkündür. Şüphesiz Leman daha adından başlayarak bir "sözde kız" olarak okur karşısına çıkarılmaktadır. Her şeyden önce "yeni türedi" bir tiptir. Diğer taraftan yapıda eserlerde çok miktarda geçişlerin yer alması sebebiyle söz konusu edilen anlatılmak istenen ancak tam olarak anlatılmayan, sürekli tekrar eden bir hikâyenin varlığı bu "yeni türedi" ile bir paralellik de taşımaktadır. Modernleşmenin yarattığı kültürel tiplerden olan alafranga züppe erkeğin karşısına, daha doğrusu yanına Peyami Safa "sözde kızlar"ı koyar. "Fevkalade kurnaz, aşüfte, hilekâr, cin fikirli ve zarafetliyle, güzelliğiyle incelliğiyle fettan ve tehlikeli kadın" tipine Peyami Safa'nın alafranga kadınlarında çokça rastlanır. 9. *Hariciye Koşuşu'nda*, *Fatih-Harbiye'de*, *Canan'da* bu tarz kadınlar bol miktarda vardır. Burada farklı olan bu kadının bir çete kurup kendi adına suç örgütü oluşturmasıdır. Peşindeki polisi de daha ilk karşılaşmalarında zekâsıyla değil kadınlığıyla alt etmeye çalışır: "Ahmet Fatin bunları söylerken, kadın, birdenbire asabi ve tatlı bir kahkaha bırakarak onun boynuna atladı. Başını kendine çekti ve dudaklarından öperek:

-Aşk olsun! dedi. Sizi birdenbire sevdim ve beğendim. Fevkalade polissiniz! Paris zabıtasından daha mükemmelsiniz! Peki, bu her şeyin bitimidir. Anlıyorum. Yakalandım. Fakat size sorarım, bana benim dostluğuma hatta servetime, güzelliğime, vücuduma ve kalbime malik olmak istemez misiniz? Mesleğinizi benden daha mı çok seveceksiniz? Beni zindanlara atmaya razı olacak mısınız? Bu kadar hain misiniz?" (s. 12)

Serinin ikinci kitabı olan *Bir Fincan Süt'te* Tilki Leman'ın kadınsı özellikleri yine benzer şekilde tasvir edilir, Leman sürekli tasvir edilmekte, biçimbilim tablosunda da görüldüğü gibi bir türü gerçek bir kahramana dönüşmemektedir. Burada zengin Fahri Bey'i Handan adlı zengin bir dul kadın ve kardeşi rolündeki çete üyelerinden biri rolüyle soymak isterken Fahri Bey'in planlarını bozması ve yakalanma tehlikesi karşısında Leman'ın ona birlikte geçirecekleri bir gece teklif etmesi onun kadınsılığıyla/ tilkililiğiyle paraleldir. Birlikte eve gittiklerinde Fahri, Leman karşısında nasıl davranacağını bilemez: "Yahu sen ne acayip kadınsın! Hırsız mısın? **Aşüfte** (vurgu benim) mısın? Dolandırıcı mısın? Yoksa böyle maceralardan zevk alan **isterik bir kibar kadın** (vurgu benim) mısın? **Nesin?** (vurgu benim)" (s. 11)

Fahri Bey'in sen kimsin sorusuna verdiği cevap ise kahramanımızı okur karşısında iyice bilinir kılar: "Benim asıl ismim Leman'dır, Handan değildir, beni İstanbul'da birçok insanlar, türü isimlerle tanır; Kimi filan paşanın kızı zannederler, kimine göre bir doktorun kimine göre bir komisyoncunun haremim, bunlar doğrudur. Üç tane kocam var. Hepsini beni aynı isimle tanır ve şüphesiz başka bir erkekle de evli olduğumu bilmez. Onları idare etmek için bin türü şeytanî hile istimal etmeye mecbur oluyorum. Maksadım üçünü de soymaktır. Nitekim soyuyorum. Foyam meydana çıkarsa kaçacağım, izimi ele geçirmeleri kabil değildir. İstanbul'un yedi semtinde de evim,

yardakçılarım var. Soymaya ve dolandırmaya doyamıyorum. Bu zevk beni teshirkâr ediyor. Daha mektepte okurken en sevgili arkadaşlarımın kıymetli eşyalarını aşırımdım ve hiçbir benden bilmezdi yalnız, herkes çok kurnaz bir kız olduğumu, hile yapmaktan çok hoşlandığımı biliyordu. Bunun için daha mektepte İken İsmim, Tilki Leman koydular. Anamın, babamın kim olduğunu söylemeyeceğim. Belki tanırınız, ikisi de sağdırlar. Fakat benim hayatta olduğumu bilmiyorlar. Senelerce evvel onları öldüğüme inandırdım. Mektepten çıkınca annem, babam tahsilimi ikmal için beni Paris'e gönderdiler.

Oh! Orada tam bir **hürriyet!** (vurgu benim) Hiç karışanım görüşenim yok! İşimi tamamıyla **serseriliğe** (vurgu benim) verdim, aktris oldum ve Fransız kibarlarını, kontlarını, moruklarını dolandırmaya başladım. Onlardan birkaç tane aşığı vardı. Benim için deli oluyordular. Bir tanesi İntihar etti. Fakat hiçbirisi **benim erkekleri sevemeyeceğimi anlamıyor** (vurgu benim) ve ancak soymakla dolandırmaktan hoşlandığımı bilmiyordu. Hatta büyük bir şatonun en kıymetli eşyasını çaldım, kaçtım. Fransız polisi beni aradı. Sahte pasaportlarımdan biriyle İstanbul'a geldim. Kıyamet kadar param vardı. İstanbul'da sekiz ay hiç kimseye dokunmadım, yalnız mükemmel bir sırat ve dolandırıcılık teşkilatı yapmakla uğraştım, adamlarımı tayin ettim. Şubelere ayırdım, gizli binalar buldum.

Benden evvel İstanbul'da böyle asrı, zengin bir hırsız varmış: Cingöz Recal. Amerika'ya gitmiş, bu da harikulade bir adammış... Sergüzeştlerini okuyorum... Çok beğeniyorum... Fakat ben kadın olduğum için usullerim büsbütün başkadır. İstanbul zabıtası beni henüz iyice tanımadı. Fakat polis müdürlüğünde Ahmet Fatim İsminde gayet zeki, yetişkin hatta hoşuma gidecek kadar güzel bir genç taharrî memuru var. Bu yirmi günden beri peşime düştü. Beni yakalamaya çalışıyor. Hayatımın bazı safhalarını da öğrenebilmiş fakat korkmuyorum, tertibatımdan eminim." (ss. 12-14).

Burada Leman'ın ağızdan aktarılanlar bir önceki kitapta Ahmet Fatim'in söylediklerinin neredeyse birebir tekrarıdır. Leman'ın kendisi onu anlatan erkek sesinden çok da farklı değildir. Bu ses bir nebze Paris dolayısıyla "hürriyet"ten bahseder görünür, ancak sonrasında hürriyetin tanımı "serserilik" ile özdeşleşir. Serserilik kadını olmaktan çok erkeksi bir unsurdur. Nitekim bu erkeksi unsur, sonrasında Leman'ın asla erkekleri sevemeyeceği bir kadın olmasının söylenmesiyle onun kadınlığına dair söylemin çökmesi katlanır. Peyami Safa'nın Çekirge Zehra serisinde de benzer bir durum vardır. Orada da başkahraman hırsız bir kadındır ve tıpkı Tilki Leman gibi özellikle onun hakkında konuşan erkekler tarafından "aşüftelik", "fenlenmiş mahluk" gibi özelliklerle kadını yanları öne çıkarılmaya çalışılmış gibi görünmesine rağmen erkekten çok bir kadına benzer. Bir kadın kahramana sadece "kadın" demek tabii ki bir metinde onu bir kadın olarak tasvir etmeye yetmez. Gerek Çekirge Zehra gerekse Tilki Leman dizisinde her iki kadının da karşısına Peyami Safa'nın hırsız erkek kahramanı Cingöz Recal çıkarılır. Her iki kadın da kendisini onunla birmiş gibi görmesine rağmen tıpkı Cingöz Recal serilerindeki bütün kadınların ona hayran olmaktan kendilerini alamamaları gibi Cingöz'e bir hayranlık beslemekten uzak kalamazlar. Hal böyle olunca bu kadınlar ne onun

gibi zeki olabilir ne de yetenekli. Ancak bedenlerini kullanarak erkekleri elde eder ve soymayı başarabilirler. Suç planlarının en önemli kısmını bedenleri üzerinden kurarlar. Nitekim yazarın onları tasvir ederken "aşüfte", "yeni türemiş", "kibar sınıfından fahişe", "metres" gibi ifadeler kullanması kadını sosyal bir tip olarak tanımlamaktan ziyade cinsî bir tip olarak tanımlamaya yönelik ifadelerdir. Kadının sosyal hayatta var olabilmesi kültürel ve sosyal bir form olarak mümkün değildir. Sadece bedeniyle "cinsî bir varlık" olarak burada yerini alacaktır. Nitekim Peyami Safa'nın bu söylemi özellikle polisiye eserlerinde çok net bir şekilde ortaya çıkar.

Cingöz Recal serilerindeki kadın kahramanlara baktığımızda iki tip kadınla karşılaşırız. Bunlardan ilki Cingöz'e hayran kalan ve bu hayranlık karşısında sadece onun kölesi olmaktan başka bir şey yapamayacağını anlayan kadınları temsil eden sekreteri Jale ile ona bir oyun oynama becerisine sahip olmasına rağmen sonunda yine kendilerini Cingöz'ün dizleri dibinde bulan kadınları temsil eden Didar. Tilki Leman ve Çekirge Zehra bu iki tipin birleşimi şeklinde ortaya çıkar. Bu iki tipin karışımı olma durumu aynı zamanda modernleşme ve kadınlık arasındaki ilişkiye de taşınabilir.

Kadının toplumdaki konumu, modernleşmenin kendisini en net gösteren yerlerden biridir. Cumhuriyet'in ulus devletini yansıtan kadın, son derece şık, kibar, iyi eğitilmiş ve terbiyelidir. Tabii Peyami Safa'nın eserlerinde bu, olumlu anlamda modernleşmeyi simgeler bir şekilde Doğulu olma özelliğini yitirmeyen kadındır. Bu kadın Batıyı da çok iyi bilir hatta zaman zaman Batılı alafanga züppe erkeğin büyüüne de kapılabilir ama sonunda doğru yolu bularak doğru batılılaşmış Doğulu erkeğin yanında yer alır. Yer alamayanların durumu fecaatle sonuçlanır. Tilki Leman'a baktığımızda bu fecaatin gerçekleşmediğini görüyoruz. Leman, terbiye kısmı hariç Cumhuriyet'in ulus devlet ideali kadınının sahip olmasını arzuladığı kibarlık, iyi bir eğitim, şıklık gibi birçok unsuru taşımasına rağmen terbiyesi konusunda bir sıkıntı vardır, üstelik de suç işleyen bir kadındır. Daha ilk başlangıcını Tanzimat dönemi romanlarında bulduğumuz Namık Kemal'in *İntibah'ı*, Recaizade Ekrem'in *Araba Sevdası*, Nabizade Nazım'ın *Zehra'sı* gibi terbiye yoksunu genç erkeklerin üzerinden tartışılan modernleşme-terbiye ilişkisi bu sefer doğrudan suçlu bir kadın üzerinden tartışılmaktadır. Tanzimat döneminde genç erkeğin terbiyesi sorunu, bu genç erkeğin yeniyetmeliği ile modernleşmenin yeniyetmeliği arasındaki bir ilişkiden, bir anlama çabasından kaynaklanıyordu. Bu defa aynı anlama çabası bir kimlik üzerinden, kadınlığı sadece bir cins kimliği üzerinden indirgeme çabasına dönüşmüş durumda. Gerek Çekirge Zehra'nın gerekse Tilki Leman'ın bir kadından çok erkeğe benzemeleri, kadınlıklarına yönelik tüm "cinsî" ifadelerine rağmen ve tam da bu noktada erotik bir söylemle "aptal" erkekler tarafından şehvanî birer arzu nesnesine benzetilme çabaları da bunu destekler niteliktedir. Buna rağmen erkeğin yeniyetmeliği ile kadının "aşüfteliği" paralel değildir. İkisinin durumu sosyal ve kültürel bir form olarak ortaya çıkar. Ötekisi ise hâlihazırda bir kadında mevcuttur, neredeyse onun bedenine yazılı hâldedir.

Burada yeniden eserlerin biçimbilimsel tablosuyla paralellik görürüz. Yukarıda belirtildiği gibi Tilki Leman serisinde β 1 (soruşturma)'ın ardından β 2 (akıl

yürütme) fonksiyonun gelmesi bu kadının, geleneksel rolleri oynamadığı için 'ne olduğu' hep bir sorun olarak ortaya konur, karşısındaki erkekler için bir problem olur. Tilki Leman'ın peşindeki polis her suçun ardından suça yönelik tahminlerde bulunur, etrafındaki erkekler de öyle. Bu akıl yürütme meselesinde aslında geleneksel rollerden ötürü bir kesinliğe kavuşmama bilerek ortaya çıkarılır. Kalıplara uymamanın cezası aslında tam olarak ifade edilmese de örtük bir şekilde hilkat garibeliğidir.

Serinin diğer kitapları olan *Apartman Baskını*, *Kızıl Maskeli Kadın* ve *Karakollara Doğru*'da da kadınlık-erkeklik ve modernleşme meselesi ve örtük hilkat garibeliği ilişkisi cins kimliği üzerinden aynı şekilde gündeme getirilir. Bu sebeple Peyami Safa'nın polisiye eserleri modernleşme bağlamında çok katmanlı okumalara bir davet niteliği taşımaktadır.

Kaynakça

- Şedi, S. (Peyami Safa). (1925-26). *Bir Damla Kan ve Bir Haykırış*. İstanbul: Gündoğdu Matbaası ve Kütüphanesi.
- _____. *Apartman Baskını*. İstanbul: Gündoğdu Matbaası ve Kütüphanesi.
- _____. *Bir Fincan Süt*. İstanbul: Gündoğdu Matbaası ve Kütüphanesi.
- _____. *Karakollara Doğru*. İstanbul: Gündoğdu Matbaası ve Kütüphanesi.
- _____. *Kızıl Maskeli Kadın*. İstanbul: Gündoğdu Matbaası ve Kütüphanesi.
- Moran, B. (2010). *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 3*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Moretti, F. (2003). *Mucizevi Göstergeler*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Şahin, S. (2012). Çekirge Zehra: Kadın mı? Erkek mi?. 10-13 Haziran 2012, *ISLC 2012 Sempozyum Kitabı*, İzmir.
- Şahin, S. (2013). Tilki Leman'ın Harikaları- Peyami Safa'nın Tilki Leman Serisi Üzerine. *Türk Edebiyatı*. No: 473, ss. 18-21.
- İyepazarcı, E. (2008). *Korkmayınız Mister Sherlock Holmes! Türkiye'de Polisiye Romanın 125 Yıllık Öyküsü*. II C., İstanbul: Oğlak Yayınları.